

GERA ZSUZSANNA

Bölcészlet- és Társadalomtudományi Kar

Keleti nyelvek és kultúrák (altajisztika) MA

gerazsuzsanna98@yahoo.com

Mongol katunok, Szorkaktani-beki hatalomgyakorlása

A mongol káni feleségek, vagyis katunok a 13. század közepén, a Mongol Birodalom fénykorában jutottak a legnagyobb hatalomhoz, gazdagsághoz, és befolyást gyakoroltak mind az uralkodóra, mind pedig a birodalom gazdasági és politikai életére. Részt vettek a birodalmi gyűléseken azaz kuriltájokon, a követek audienciáin és a fogadásokon. Férjük halála és fiuk kiskorúsága esetén, a gyermek nagykorúvá válásáig hivatalos régensként vezették a birodalmat, és ebben a pozícióban, mint uralkodók egyedül is megjelenhettek, ami más kultúrákban elképzelhetetlen volt egy nő számára.

Az egyik legjelentősebb káni feleség, Szorkaktani-beki volt. A kereit törzs előkelő családjából érkező katun tanúja volt családja megsemmisítésének és fiatalon megözvegyült. Egyedül, független özvegyként szállt szembe úgy az ősi hagyományokkal és törvényekkel, hogy látszólag nem sértette őket, mégis sikerült az öröklés rendjét felülírnia. De hogyan sikerülhetett kizárnia az Ögödej-ágot a trónutódlásból? Minek köszönhető, hogy fiai nagyánok lettek és hogyan érte el, hogy a birodalom irányításában a háttérből részt vehessen? Hogyan juthatott el Szorkaktani-beki végül mégis ahhoz, hogy hatalom gyakorlásával visszafordíthatatlan, káros folyamatokat indítson el, a birodalom életében, ami végül hozzájárult a Nagy Mongol Birodalom későbbi bukásához? Előadásomban ezeket a kérdésköröket kívánom körbejárni.